

Καρότον D

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

ΕΚΦΩΝΗΣΙΣ ΥΠὸ Θ. ΚΑΡΟΥΣΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΕΡΓΑΤΙΚΑΣ ΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΚΡΑΝΙΩΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ.

Κατὰ τὴν ἑταρξιν τῶν πρὸς αὐτάς παραδόσεων
δημωδῶν μαθημάτων.

Τῇ 12 Ἰουνίου 1866.

—ΘΩ—

Ἀδελφοὶ Συνδημόται.

ΠΡΟΣΚΛΗΘΕΙΣ ὑπὸ τοῦ προσφιλοῦς ἡμῖν Δημάρχου ἵνα
συμμετάσχω καὶ τῶν σπουδαίων τούτων ἐντεύξεων, σκοπὸν
ἔχουσῶν τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν ἡθίκευσιν τῶν ἐργατικῶν τοῦ
λαοῦ τάξεων, συνησθάνθη διαχυθεῖσαν ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἄ-
φατόν τινα γλυκυθυμίαν καὶ εὐαρέστησιν, διότι διὰ τῆς τοιαύ-
της προσκλήσεως ἐγένετο ὁ διερμηνεὺς καὶ ὁ εἰσηγητὴς τῶν
πρὸ πολλοῦ ἐν ἡμοῖ κοχλαζόντων αἰσθημάτων, διότι ἐξεδή-
λωσε καὶ διενήργησεν ὅτι ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἐπησχόλει τὸν
νοῦν μου μετ' ἀπορίας ἀναζητοῦντος διὰ τίνων μέσων ἡδύ-
νατο νὰ συγκροτηθῇ καὶ παρ' ἡμῖν, κατὰ τὸ παράδειγμα ὡς
ἔγγιστα τῶν ἐν Ἀθήναις, ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἀλλαχοῦ
δμογενῶν μας, σύλλογος πολιτῶν συναγωνισθησομένων πρὸς
ὅσον ἔνεστιν εὐρυτέραν διάδοσιν κοινωφελῶν γνώσεων. Τοσοῦτον
δὲ μᾶλλον ἐδυσφόρουν ἐπὶ τῷ ἐλλείμματι τούτῳ, ὥσθ θετι-
κώτερον ἐγίνωσκον ὅτι ὁ ἡμέτερος λαὸς κέκτεται καθ' ὑπερ-
βάλλοντα βαθμὸν ἐμφυτον ὀξύνοϊον καὶ φιλομάθειαν, ὅτι ὀρέ-

ΙΛΚΩΒΑΤΕΙΟΥ καὶ σπουδῆς, καὶ ὅτι ἀρκεῖ νὰ λάβῃ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

τὴν προσήκουσαν χειραγωγίαν καὶ διεύθυνσιν, ἵνα ἀποφέρῃ ἀδρούς καὶ γονίμους καρπούς, ἵνα ὡς μέχρι τοῦδε διὰ τῆς ἀδμαντίνης του βουλήσεως, διὰ τῆς ἀνενδότου ἐπιμονῆς του ἀπέναντι τῶν πολυειδῶν ἀντιδράσεων, ἀπέναντι τῆς ὁτὲ μὲν τὴν ἀλωπεκίῃν, ὁτὲ δὲ τὴν λεοντήν περιβαλλομένης ξενοκρατίας, κατώρθωσε τὸ μέγα καὶ δυσχερὲς κατόρθωμα τῆς ἐθνικῆς του ἀποκαταστάσεως, οὕτω καὶ νῦν διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν διανοητικῶν καὶ ἠθικῶν του δυνάμεων, διὰ τῆς καλλιέργειας τῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων, συνδράμῃ τὸ προσεπιβάλλον μέρος εἰς τὸν τῆς κοινῆς ἡμῶν πατρίδος ἐξευγενισμόν καὶ ἐκπολίτευσιν, ἀπαρallάκτως ὡς οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι, ἐνθ' ἀμυνόμενοι ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀνεξαρτησίας ἀπέκρουον τὰ ἀπειράριθμα τῶν βαρβάρων στίφη τὰ βεβηλοῦντα τὸ πάτριον ἔδαφος, ταυτοχρόνως ἢ καὶ ἄμέσως ἔπειτα ἐπεδίδοντο εἰς τὰ εἰρηνικὰ ἔργα τοῦ πνεύματος, δι' ὧν οἱ Σοφοκλεῖς, οἱ Πλάτωνα, οἱ Ἀριστοτέλεις, οἱ Δημοσθένεις ἀνῆγειρον τρόπαια οὐχ ἥττον ἐκλαμπρα ἢ οἱ Μιλτιάδαι, οἱ Λεωνίδαι, οἱ Θερμιστοκλεῖς καὶ οἱ Κίμωνες.

Ἀφοῦ ὅθεν ὁ Κ. Δήμαρχος ἐκπροσωπῶν τὰς τοῦ ἡμετέρου δήμου ἀνάγκας ἐξεπλήρωσε τὸ καθήκον του, λαβὼν τὴν πρωτοβουλίαν καὶ προκατάρξας ἔργου τοσοῦτον κοινωφελοῦς καὶ ἐπείγοντος, τί ἐναπολείπεται ἡμῖν ἤδη πρὸς τελεσφορίαν αὐτοῦ καὶ ἐκπεραίωσιν; Ἡ συνδρομὴ βεβαίως καὶ ἡ σύμπραξις τῶν ἡμετέρων συμπολιτῶν, μάλιστα δὲ ἐκείνων ὅσοι διὰ τῆς μελέτης καὶ ἐνασχήσεως, ἀποθησαυρίσαντες κεφάλαια γνώσεων καὶ φλεγόμενοι συνάμα ὑπὸ τῆς φιλοτιμίας τοῦ νὰ χρησιμοποιοῦσιν τὰς δυνάμεις των ἐπ' ἀγαθῷ τῆς πατρίδος, ἔχουσι τὰ δύο ταῦτα ἀπαραίτητα προσόντα. Ἴνα ἐναποδυθῶσιν εἰς τὸν προκείμενον καλὸν ἀγῶνα, πολυπλασιάζοντες ἕκαστος τὸ ἴδιον αὐτοῦ τάλαντον καὶ ἀμειλλόμενοι πρὸς ἀλλήλους τίς τί νὰ συγκαταβάλλῃ συντελεστικώτερον καὶ σκοπιμώτερον εἰς τὴν τοῦ λαοῦ προκοπὴν καὶ διάπλασιν.

Τὸ καθ' ἡμᾶς ἀνενδοιάστως καὶ μετὰ παρρησίας ὁμολογοῦντες ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸ πενιχρὸν καὶ ἀνεπαρκὲς τῶν ἡμετέρων γνώσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἀηθές καὶ τὸ πρωτόπειρον ὡς πρὸς τὴν μέθοδον τῶν τοιούτων παραδόσεων, αἵτινες καλοῦνται δημῶδεις ἢ πάνδημοι, καὶ εὐκρινῶς σταθμίζοντες τὰς δυσκολίας, πρὸς αἷς δέον ἐκάστοτε ν' ἀντιπαλαίωμεν ὅπως μὴ ἀποθαίνωμεν δόσληπτοι ἢ ὀχληροὶ σχολαστικοὶ ἐνώπιον τοῦ ἀκροατηρίου μας, οὐδέν τι ἕτερον ἐπαγγελλόμεθα νὰ προσφέρωμεν, εἰ μὴ ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν εἰς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ προαγάγῃ καὶ ν' ἀναπτύξῃ τὸ δημῶδες στοιχεῖον, ὑπερ διὰ λελογισμένης σκέψεως εἰλικρινῶς καὶ ἀνεπιδείκτως ἐγκολπούμεθα καὶ ἀσπαζόμεθα, ὀδηγηθέντες ὑπὸ μακρᾶς πείρας, μάλιστα δὲ ὑπὸ τοῦ τελευταίου κατὰ τῆς προστασίας ἐθνικοῦ ἡμῶν ἀγῶνος, τοῦ ἐν χαλεποῖς καιροῖς ἐπισφραγισθέντος διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου, δι' ἀπαγχονίσεων, δι' ἐξορίων, διὰ μαστιγώσεων καὶ διὰ παντοδαπῶν καταθλίψεων, ὀδηγηθέντες, λέγω, ὑπὸ μακρᾶς σειρᾶς γεγονότων αὐτολάλων καὶ ἀναμφιλέκτων, ἵνα ἐν ἐπιγνώσει σχηματίσωμεν τὴν ἀκράδαντον ταύτην πεποίησιν, ὅτι τὸ δημῶδες στοιχεῖον μετὰ τῆς ἐπανθούσης ἀπροκαταλήπτου νεότητος εἶναι τὸ εὐχερέστερον ὄργανον, εἶναι τὸ ισχυρότερον ἐλατήριο, δι' οὗ ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιν μεγαλοφυοῦς τινος ἀρχιτέκτονος ἐπιτεθήσεται σὺν Θεῷ καὶ χρυσῇ κορωνίς εἰς τὸ ἡμιτέλεστον πανελλήνιον οἰκοδόμημα.

Ὅθεν ἐκ τοιούτων ἀρχῶν καὶ φρονημάτων ὀρμώμενος, ἀνάγκη προηγουμένως ἵνα συνεννοηθῶ μεθ' ὑμῶν, ἀδελφοὶ συνδημόται, προσεχθέντων ὑμῖν τοὺς ὅρους καὶ τὸν σκοπὸν τῶν προσεχῶν ἡμῶν συνεντεύξεων.

Καὶ πρῶτον δηλωτέον ὅτι οὐδαμῶς ἀποτεινόμεναι εἰς φιλολογικοὺς ἢ ἐπιστημονικοὺς συλλόγους, ἥτοι εἰς τὴν προνομιοῦχον ἐκείνην μερίδα, ἥτις σύγκειται ἐκ τῶν λογάδων τοῦ τόπου μας, πρὸς οὓς ὁ ἀποτεινόμενος, ἐὰν μέλλῃ νὰ γαργαλίσῃ τὴν κατὰ τὸν ἑαυτοῦ καὶ ἑλπίσαν γεῦσιν των, ὀφείλει, ὡς ἐπιτή-

ἀκμάζουσι καὶ προάγονται, εἴτε ἀπ' ἐναντίας ἐξασθενοῦσι, χαλαροῦνται καὶ παραλύονται.

Ἄλλ' ἐκ τῶν προεκτεθέντων γίνεται ἤδη καταφανὲς τίνας ἐκ τῶν ἐγκυκλίων παιδευμάτων ἡ ἐκμάθησις δικαίως θεωρεῖται ὡς κατ' ἐξοχὴν συντελεστικὴ πρὸς κατευθώσιν τοῦ περισπουδάστου τούτου σκοποῦ, ὡς ἀσφαλὲς ποδηγέτις καὶ πιστὴ σύμβουλος εἰς τὸν κοινωνικὸν καὶ πρακτικὸν βίον, ὡς στήλη φωτὸς προϊσταμένου καὶ προφυλάττοντος τοὺς πλωτῆρας τοῦ πολυκυκυμάντου τούτου πελάγους τῆς ἐπιγείου υπάρξεως ἀπὸ τῶν σκοπέλων καὶ τῶν σύρτεων, καθ' ὧν προσκρούοντες οἱ ἐν σκότει διαπορευόμενοι ναυαγοῦσι καὶ συντρίβονται. Καὶ τῶντι τίς δὲν καθορᾷ, ἔστω καὶ ἀμυδρῶς πως, τὰ τεράστια ὠφελήματα τῆς μετὰ λόγου ἐκμαθήσεως τῆς *ἱστορίας*; Ἡ ἱστορία εἶναι τὸ ἀποθησαύρισμα τῆς πείρας τοσούτων γενεῶν, τοσούτων αἰώνων· εἶναι ἡ ζῶσα καὶ ἐμψυχος μαρτυρία ἀλλεπαλλήλων ἐθνῶν, λαῶν, ὁμάδων, ἀτόμων, ὅσα ἀνέκαθεν μέχρι τοῦ νῦν διεδραμάτισαν πρόσωπον ἐνεργὸν ἐπὶ τοῦ θεάτρου τοῦ κόσμου τούτου. Διὰ τῆς ἱστορίας ἀποκαλύπτονται τὰ ἀπόκρυφα ἐλατήρια τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, τὰ αἰτία τῆς γενέσεως, τῆς ἀκμῆς, τοῦ μεγαλείου οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν ἐπικρατειῶν, δι' αὐτῆς δικάζονται ἀπαθῶς καὶ ἀνεφειδῆτως τὰ βουλευμάτα, τὰ σχέδια καὶ αἱ πράξεις τῶν ὅπωςδῆποτε συνεργησάντων εἴτε πρὸς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν εὐκλειαν τῆς πατρίδος των, εἴτε τὸ ἀνάπαλιν πρὸς τὴν ἀμαύρωσιν αὐτῆς καὶ ταπείνωσιν· δι' αὐτῆς ἐκτίθενται αἱ ἀμοιβαῖαι σχέσεις καὶ ἐπιρροαὶ τῶν κυβερνώντων πρὸς τοὺς κυβερνωμένους, διασκεδάζονται αἱ προλήψεις, αἱ ἰδιοτροπίαι, αἱ φαντασμαγορικαὶ ἀξιώσεις τῶν ἰσχυριζομένων ἵνα ἀνυψώσωσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν κούφην καὶ ἐλεεινὴν ἀτομικότητα ὑπεράνω τῆς κοινῆς γνώμης, ὑπεράνω τῆς γενικῆς τοῦ λαοῦ βουλήσεως καὶ τῆς καθολικῆς ἁρμονίας καὶ τάξεως· δι' αὐτῆς ἐκφάνονται αἱ μεγαλεπήβολοι ἰδέαι καὶ ἐξάιρονται τὰ μεγάλα καὶ ὑψηλά

φρονήματα. Ἐξ αὐτῆς ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀρόνται σωτήρια νόματα παιδείας καὶ συνέσεως οἱ ἄνθρωποι οἰοῦντοτε φύλου, οἰοῦντοτε βαθμοῦ, οἷαςδῆποτε κοινωνικῆς θέσεως.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ παραβλέψωμεν, Κύριοι, ὅτι ἡ ἔννοια τῆς ἱστορίας, καὶ τοι ἐκφερομένη δι' ἐνὸς μόνου ὅρου, διὰ μιᾶς μόνης λέξεως, εἶναι ὅμως πολυσχιδῆς, ποικίλη καὶ πολύπλοκος, ἐπιδεχομένη διαφόρους διακρίσεις, διαιρέσεις καὶ ὑποδιακρίσεις, κατὰ τὰς διαφόρους ἐπόψεις ὑφ' ἃς ἐξετάζει τὸ ἀντικείμενόν της. Οἷον ἡ ἱστορία δύναται νὰ διαιρεθῇ τὸ πρῶτον εἰς *ἱερὰν καὶ κοσμικὴν*· ἐφ' ὅσον ἡ μὲν ἀφορᾷ τὴν Παλαιάν καὶ Νέαν Διαθήκην, ἥς οἱ συγγραφεῖς ἦσαν *θεόπνευστοι*· ἡ δὲ ἐκτίθησι τὰ γεγονότα ὅσα ὑποπίπτουσιν εἰς τὴν πείραν τοῦ ἀνθρώπου. Τῆς δὲ ἱερᾶς παραφυσ εἶναι καὶ ἡ *ἐκκλησιαστικὴ*, πραγματευομένη τὰ περὶ τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ὑπὸ τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων συστάσεώς της μέχρι τοῦ νῦν, τὰ κατὰ καιροὺς ἀναφύοντα σχίσματα καὶ αἵρέσεις, καὶ τὴν πρὸς τὴν κοσμικὴν ἱστορίαν ἐπαφὴν αὐτῆς καὶ σχέσιν, ἐπομένως δὲ καθὸ ἐν χρόνῳ καὶ τόπῳ ἐμπίπτουσα ὑπόκειται καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἐμπειρικὴν παρατήρησιν.

Ὡς πρὸς τὴν ἑκτασιν δὲ ἡ ἱστορία διαιρεῖται εἰς *γενικὴν* καὶ *μερικὴν*. Καὶ ἡ γενικὴ ἐξετάζει τὰς ἀνθρωπίνας πράξεις κατὰ πάντα χρόνον καὶ χώρον· ἡ δὲ μερικὴ ἐγκλείεται ἐν ὀρισμένῳ χρόνῳ καὶ χώρῳ, οἷον ἱστορία ἑλληνικὴ, ἱστορία ῥωμαϊκὴ, ἱστορία τοῦ Μεσαίωνος, κτλ.

Ὡς πρὸς τὴν ὕλην δὲ ἡ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς αἱ κυριωδέστεραι τῆς ἱστορίας διαιρέσεις εἰσὶν ἡ *Πολιτικὴ*, ἐκθέτουσα τὰς ἐν πολέμῳ καὶ εἰρήνῃ τύχας τῶν λαῶν, τὰ ἐξωτερικὰ συμβάντα τοῦ ἐθνολογικοῦ των βίου. Ἡ *Πολιτικὴ*, διεξερχομένη τὰ πολιτεύματα, τὰς θεσμοθεσίας, τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα αὐτῶν. Ἡ *Γραμματολογικὴ* ἢ *Φιλολογικὴ*, περιγράφουσα τὰς βαθμιαίας μεταβολὰς καὶ τελειοποιήσεις τῶν ἐπιστημῶν, τῶν γραμμάτων καὶ τῆς καλλιτεχνίας. Ἡ *Στατιστικὴ* ἢ *Οἰκογνομικὴ*,

ΙΑΚΟΒΑΤΕΙΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ασχολούμενη περὶ τὴν ἱστορικὴν ἀνάπτυξιν τῶν προσόδων τῆς βιομηχανίας, τοῦ ἐμπορίου, τῆς ναυτιλίας, τῆς πλουτολογίας καὶ τῶν διαφορῶν ταύτης πηγῶν κτλ. Ἡ *θηρησκευτικὴ*, ἐνδιατρίβουσα περὶ τὰ διάφορα θρησκευτικὰ συστήματα, ἅτινα ἀνέκαθεν ἐπρέσβευσαν μυριοπληθεῖς ὁμάδες τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, περὶ τὸν τρόπον τῆς ἐμφανείας ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν, καὶ τὰς πρὸς τε τὰ προγενέστερα καὶ μεταγενέστερα συστήματα ἀναφορὰς καὶ σχέσεις του· ἐπὶ τέλους δὲ ἡ *φιλοσοφικὴ* ἢ *ιστοριονομικὴ*, ἀναδιφῶσα τοὺς ἀκροτάτους λόγους τῶν ἱστορικῶν γεγονότων καὶ πράξεων, οἵτινες ἀνευρίσκονται διὰ τῆς ἀναζητήσεως τῶν ἀρχικῶν ψυχολογικῶν καὶ μεταφυσικῶν νόμων, καθ' οὓς κανονίζονται ρυθμιζόμενα τὰ βραδέα μὲν καὶ πολλάκις ἐλικοειδῆ, πλὴν ἀσφαλῆ καὶ ἀείποτε προοδευτικὰ διαβήματα τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐκ τῆς ἀπλῆς λοιπὸν ταύτης ἀπαριθμήσεως τῶν διαφορῶν κλάδων τῆς ἱστορίας εὐκόλως εἰκάζομεν τὸ ἀχανὲς τῆς σπουδῆς ταύτης καὶ δυσπερίληπτον. Τίς δὲν ὠχρίᾳ ἀνασκοπῶν ὁπότε πληθὺς εἰδικῶν γνώσεων, ὁπότε τριβὴ καὶ ἀσκήσις, ὁπότε ἀφειδίχ χρόνου καὶ πόνου προαπαιτοῦνται ὡς ἀφυκτος καὶ ἀναπόδραστος ὄρος, δὲν λέγω πρὸς ἐκμάθησιν τῆς ὅλης σειρᾶς τῆς ἱστορίας, ἀλλ' ἐνὸς μόνου κλάδου αὐτῆς, ἐνὸς μόνου τμήματος; Τίς, ἔστω καὶ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐπιδοθείς καὶ ἐγγηράσας ἐν ταῖς τοιαύταις μελέταις, ἔστω καὶ εὐμοιρήσας φύσεως δεξιᾶς, μνημονικοῦ λαμπροῦ καὶ κρίσεως ὀξείας, ἔστω καὶ ἀζιωθεὶς παρὰ τῆς τύχης τῆς εὐνοϊκῆς συνδρομῆς τῶν μέσων καὶ τῶν περιστάσεων, τίς ἤθελε καταντήσῃ ἐπὶ τοσοῦτον τύφου καὶ οἰήσεως ὥστε νὰ ἐπαγγέλληται τὸν πολυῖστορα, περιφέρων ὕμῃς, ἀγαπητοὶ συνέταιροι, εἰς ἀτελείτητον σειρὰν δυσπαρκαλουθῶν ἀκροαμάτων, ἅτινα προὑποθέτουσι συγκέντρωσιν πνεύματος καὶ ἀποχώρισιν τῆς ψυχῆς ἀπὸ πάσης βιοτικῆς μερίμνης καὶ ἐπασχολήσεως; Ὅθεν ἡ ἐκ μέρους ἡμῶν γιγάντιστος ἐπιχείρησις τοσοῦτον εὐρείας καὶ περιεκτικῆς

παραδόσεως τοῦ ἐν λόγῳ μαθήματος, ἐκτὸς τοῦ ὅτι πάντα ἀσύμμετρος οὔσα καὶ δυσανάλογος πρὸς τὰς πυγμαίας δυνάμεις μας, ἐξελέγχεται ὅλως θρασεῖα καὶ παράτολμος, ὁμοιάζουσα πρὸς πτήσιν ἱκάριον, ἀντιβαίνει ὅμως προσέτι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν καὶ τὸ τέλος τῶν ἡμετέρων συνεντεύξεων. Τί ποιητέον λοιπὸν; ἀποβαλόντες ἄρ' ἄγε πᾶσαν ἐλπίδα ἐπιτυχίας καὶ καταρραθυμήσαντες νὰ στρέψωμεν τὰ νῶτα, καὶ ἐπανακαμπτόμενοι εἰς τὰ ἴδια νὰ ἐμπέσωμεν εἰς συβαριτικὴν μαλθακότητα καὶ ἀποκάρωσιν; Ἄπαγε· ἀπεναντίας, φίλοι ἀκροαταί, ἀναρρίπτουντες τὸν κύβον δεῦτε εἰσέλθωμεν μετὰ θάρρους καὶ εὐτολμίας εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐνεργείας (διότι ἄνευ ἐνεργείας, ἄνευ ἀγῶνος, οὐδεμίας ἐπίδοσις οὐδέποτε γίνεται ἐφικτὴ τῷ ἀνθρώπῳ), δεῦτε ἀποπειραθώμεν ὅπως βαδίσωμεν ὁμαλωτέραν τινὰ καὶ μᾶλλον εὐδιάβητον ἀτραπὸν, ὑποδεικνυμένην ἡμῖν πόρρωθεν ὑπὸ τῆς ἐν εἵδει προγράμματος προταχθείσης ἀρχῆς, καθ' ἣν δέον νὰ συγκρινώμεν τὸ ὠφέλιμον μετὰ τοῦ ἡδέος, ἐν τῷ ὀλίγῳ κέρδει ἐπαναπαυόμενοι καὶ προνοοῦντες ἵνα ὡς συνετοὶ οἰκονόμοι, καταθέτωμεν ἐκάστοτε σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ διὰ τίνος βαθμιαίας καὶ φιλοπόνου ἐναποταμιεύσεως ἢ, διὰ νὰ ἐξηγηθῶμεν θετικώτερον, εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι αἱ κυριωδέστεραι στιγμαὶ τῆς ἱστορίας δεδομένης τινὸς ἐποχῆς ἢ ἔθνους ἀντανakλῶνται καὶ συγκεφαλαιοῦνται εἰς τοὺς μεγάλους ἄνδρας, εἰς τοὺς ὄντως ἀντιπροσώπους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἢ τοῦ ἔθνους, οἵτινες προπορεύονται τῆς ἀνθρωπότητος ὡς φαινοὶ ἀστέρες καθοδηγοῦντες αὐτὴν εἰς τὸν προορισμὸν της.

Τούτων λοιπὸν τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν μάλιστα δὲ τῶν προγόνων μας ἕνα ἕκαστον φωνοῦντες ἐκ τοῦ μνημείου του ὡς ἄλλον Λάζαρον, δεῦρο ἔξω, καὶ ἀναγκάζοντες αὐτοὺς ὅπως οἶονεὶ ἀναζῶντες ἀφηγῶνται ἡμῖν τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, εἰς ὧν τὴν πραγματίωσιν συνετέλεσαν, τὰ διανοήματα καὶ τὰς πρά-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

πρώτων στιγμῶν τῆς γεννήσεώς των μέχρι τῆς ἐκ τῶν μόχθων τοῦ κόσμου τούτου ἀπαλλαγῆς των, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκβιάζοντες αὐτοὺς ἵνα ἐξομολογῶνται ἡμῖν παρρησίᾳ καὶ αὐτὰς τὰς κατ' ἄνθρωπον ἀδυναμίας των, τὰ παραπτώματα καὶ τὰς παρεκτροπὰς των, ἢ, ἵνα ἐκφρασθῶμεν ἐπὶ τὸ πεζικώτερον, συμμελετῶντες καὶ συνεπεξερχόμενοι τοὺς βίους τῶν περιφανέστερων προπατόρων μας καὶ ἄλλων μεγάλων ἀνδρῶν τῆς ἀρχαιότητος, πληροῦμεν τὸν προμνημονευθέντα ὅρον τοῦ ἡμετέρου προγράμματος, ὠφελοῦμεθα συνάμα καὶ ἡδυνόμεθα, ἐφ' ὅσον ἐνῷ ἂν ἐνὸς συγχρωτιζόμεθα οὕτως εἰπεῖν καὶ συνεξοικειούμεθα μετὰ τῶν ἱστορουμένων προσώπων διδασκόμενοι ὑπ' αὐτῶν τούτων τὴν πείραν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἂν ἑτέρου ἐνδιαφερόμεθα συγκινούμενοι καὶ συμπαθοῦντες μᾶλλον πρὸς τὰς εὐπραγίας ἢ δυσπραγίας αὐτῶν τῶν μεγάλων ἀτομικοτήτων, ἢ πρὸς τὰς τύχας ὀλοκλήρων λαῶν, διότι καὶ ἡμεῖς ἀτομικοτήτες ἐσμὲν μετέχοντες τῶν αὐτῶν παθῶν, τῶν αὐτῶν ὁρμῶν καὶ κλίσεων.

Homo sum, et nihil humani a me alienum puto.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς θέμα τῶν προσλαλιῶν μας ἐξελεξάμεθα τὴν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ἐξιστόρησιν, δεόν ὅπως, πρὶν ἢ ἐπιληφθῶμεν προσεχῶς τοῦ θέματος τούτου, συμφωνήσωμεν σήμερον, φίλοι συνέταιροι, ὡς πρὸς τὴν σημασίαν καὶ ἔννοιαν τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς ἀπτόμενοι μόνον ἀκροθιγῶς πως τὸ ἐξαγόμενον τῆς λύσεως, ἣν καθιέρωσεν ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη θέσασα τὸ ζήτημα, τί σημαίνει μέγας ἀνὴρ, τίς ἡ πρὸς τὸν λαὸν σχέσις του, τίνα τὰ προσόντα καὶ τίνες αἱ ιδιότητες, ὧν ἡ εὐτυχὴς συνδρομὴ τὸν ἀναδεικνύει ὥντως μέγαν καὶ ἑξοχον. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ πάντα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἀλληλουχοῦνται καὶ συνέχονται, ἡ λύσις τοῦ προκειμένου ζητήματος ἀπλοποιεῖται καὶ ἐξομάλυνεται ἅμα ὡς δοθῇ ἡ ἀποχρώσα ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα, τί εἶναι λαὸς; τίς ἐστὶν ἡ ζωτικὴ ἐκείνη δύναμις ἡ συγκρατοῦσα τὴν πληθὺν τῶν ἀτόμων καὶ συνάπτουσα αὐτὰ εἰς μίαν

ἐνότητα λαὸν καλουμένην; Βεβαίως ἡ δύναμις αὕτη εἶναι τὸ γενικὸν πνεῦμα ὅπερ ἐκδηλούμενον διὰ τῆς αὐτῆς γλώσσης, διὰ τῆς αὐτῆς θρησκείας διὰ τῶν αὐτῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν θεσμῶν, διὰ τῶν αὐτῶν ἐθίμων καὶ παραδόσεων, καθόλου δὲ διὰ τῶν αὐτῶν ἰδεῶν καὶ φρονημάτων, καὶ ἐγχαράττον τὴν σφραγίδα του εἰς πολλὰ ἄτομα, τὰ διαπλάττει, τὰ συσχηματίζει καὶ ἐμποιεῖ αὐτοῖς κοινὴν τινα φυσιογνωμίαν, κοινούς τινες χαρακτῆρας, δι' ὧν ἀναγνωρίζονται ὡς μέλη ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ λαοῦ, ὡς τέκνα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πατρίδος. Ναι, Κύριοι, τὴν ἔννοιαν τῆς πατρίδος δὲν ἀποτελεῖ μόνον ἡ χώρα, ἡ θέσις, τὸ κλίμα, τὰ γεωγραφικὰ ὅρια, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι οὐσιωδέστερον καὶ βαθύτερον, τὸ κοινὸν πνεῦμα τὸ ζωογονοῦν ἅπαντας ἐν γένει τοὺς πολίτας, ἐπομένως δὲ ἡ ταυτότης τῶν διανοητικῶν καὶ ἠθικῶν ἀναγκῶν, ἡ ταυτότης τῶν προσπαθειῶν καὶ τῶν τάσεων πρὸς πραγματίωσιν καὶ ἐξωτερικευσιν τοῦ ἐνοποιούντος αὐτοὺς πνεύματος, ὅπερ ἅμα ἐκλείψῃ, ἀπόλλυται ἡ πατρις, καὶ ὁ λαὸς ἀπολλύων τὴν συνείδησιν τοῦ ἑαυτοῦ του, τῆς ἐθνότητός του ἀποσυντίθεται καὶ ἐξαφανίζεται ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

Ἐντεῦθεν οὖν ἀναγκαίως ἔπεται ὅτι ἅπαντα τὰ ἄτομα ἐξ ὧν σύγκειται ὁ λαὸς συμμερίζονται τὸ αὐτὸ γενικὸν πνεῦμα· ἀλλ' ἡ ποικιλία αὐτῶν καὶ ἡ διαφορότης δὲν τοῖς ἐπιτρέπει νὰ τὸ συμμερίζεται ὁμοιομόρως καὶ ἰσοβαθμίως. Ἀλλὰ καθὼς τινὰ ἐξ αὐτῶν τὸ ἐκπροσωποῦσιν ἀμυδρότερον καὶ θολαρότερον, οὕτως ἀπεναντίας ἄλλα τὸ ἐκπροσωποῦσι καθαρώτερον καὶ διαυγέστερον· καὶ πάλιν μετὰ τῶν δευτέρων τούτων ὑπάρχουσι καὶ ὀλίγα τινὰ, ἅπερ ἰστάμενα ἐπὶ τῆς ἀκροτάτης περιωπῆς ἀντανακλῶσι ζωηρότατα καὶ διαφανέστατα τὸ γενικὸν πνεῦμα. Ταῦτα δὲ εἶναι τὰ παρὰ τῶν ὁμοεθνῶν καὶ συγχρόνων των τιτλοφορούμενα διὰ τῆς ἐπιζήλου καὶ λαμπρᾶς προσωνυμίας τοῦ μεγάλου ἀνδρός. Ὁ μέγας ἀνὴρ διὰ νὰ ᾔηται

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

τῶν προσωπικῶν πλεονεκτημάτων τοῦ τοῦ γενικὸν πνεῦμα τοῦ λαοῦ του, καὶ διὰ τῆς ἐνεργότητος τοῦ χαρακτῆρός του νὰ γίνεταί τὸ πιστὸν ὄργανον καὶ ὁ ὀτρυνὸς θεράπων τῶν ἰδεῶν τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ λαοῦ του. Ἐντεῦθεν οὖν ἔπεται καὶ ἄλλη τις συνέπεια οὐχ ἥττον ἐμβριθῆς καὶ ἀξιόλογος, ὅτι ὁ μέγας ἀνὴρ εἶναι εἰς ἀδιάρρηκτον ἀρμονίαν καὶ συνάφειαν πρὸς τὸν λαὸν καὶ τὴν ἐποχὴν του, ὅτι ὁ μέγας ἀνὴρ δὲν ἀνατέλλει εἰμὴ ὅταν ᾖ ἀναγκαῖος, ὅταν ᾖ ἀρκούντως ἀνεπτυγμένη καὶ ὥριμος ἡ κοινὴ συνείδησις, ὅταν ἐν ἄλλοις ῥήμασιν ἡ πατρις αἰσθάνεται ἀκαταμάχητον ἀνάγκην ἀληθινῶν καὶ γνησίων ἀντιπροσώπων πρὸς ἐκπλήρωσιν μεγαλεπήθλου τινὸς σκοποῦ, διάπραξιν ἐλλόγου τινὸς θελήματος, ὑπαγορευομένου ὑπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἡ ὑπὸ τῆς μοιριδίου φορᾶς τῶν πραγμάτων καὶ τῶν περιστάσεων. Ὅταν λοιπὸν ἡ γενικὴ αὕτη δύναμις ἡ μηδέπω ὑπάρχη ἡ ἐκλείπη καὶ ἐξαντληταί, τίνα σημασίαν δύνανται νὰ ἔχη ἡ τίνα ἀποστολὴν δύνανται νὰ ἔξασκη ὁ μέγας ἀνὴρ; Καὶ ἰδοὺ δὲ διατί ὁ λαὸς συμπάθει, ἐνθουσιᾷ καὶ λατρεύει τὸν μέγαν ἄνδρα μέχρις ἀφοσιώσεως, διότι εἰς αὐτὸν ἀναγινώσκει εὐκρινῶς καὶ διὰ κεφαλαίων γραμμάτων ὅ,τι ἐν ἑαυτῷ ἀορίστως καὶ συγκεχυμένως ἀντιλαμβάνεται· διότι τὸν θεωρεῖ ὡς σάρκα ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ὁστοῦν ἐκ τῶν ὁστέων αὐτοῦ, διότι ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸν ἀναγνωρίζει ὡς ἐνσάρκωσιν τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ του, τῶν αἰσθημάτων, τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν πόθων του. Καὶ ἡ δόξα ἦν ἀποτίει πρὸς τὸν μέγαν συμπολίτην του δὲν εἶναι ἄλλο τι, εἰμὴ ἡ ἐκουσίᾳ καὶ ἡ αὐθόρμητος ἀνταμοιβὴ ἦν προσφέρει πρὸς τὸν καταβαλόντα ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτοῦ μεγάλας καὶ σημαντικὰς ἐκδουλεύσεις, συνεπαγούσας μεθ' ἑαυτῶν οὐσώδη καὶ δραστηκὰ ἀποτελέσματα. Καὶ ἐνταῦθα παρακαλῶ, φίλοι ἀκροαταί, νὰ προσέξωμεν ὅπως μὴ συγχέωμεν τὴν δόξαν μετὰ τῆς ὑπολήψεως ἡ τῆς εὐδοκίμησης· ἄλλο δόξα καὶ ἄλλο ὑπόληψις. Θέλει τις νὰ καταστῇ, εὐυπόληπτος, εὐδόκιμος; εὐκόλως ἐπιτυγ-

χάνει τοῦ ποθομένου· μυρίοι τρόποι ὑπάρχουσι, δι' ὧν δύναται τις ν' ἀποκτήσῃ καλὴν ὑπόληψιν, νὰ λάβῃ καλὸν ὄνομα· ἀρκεῖ νὰ ἔχη τις πολλοὺς σχετικούς καὶ γνωρίμους, ἀρκεῖ νὰ ὑπηρετήσῃ φατρίαν τινὰ ἢ συμμορίαν ἵνα ἐπαινεθῇ, ἵνα εὐδοκιμήσῃ. — Ὁ φρόνιμος καὶ προνοητικὸς οἰκογενειάρχης, ὁ φιλήσυχος καὶ ἰδιοπράγμων πολίτης, ὁ ὀμιλητικὸς τοῖς τρόποις καὶ εὐπροσήγορος φίλος, ὁ τίμιος καὶ ἀβλαβὴς ἄνθρωπος καὶ πάμπολλοι ἄλλοι τοιοῦτοι (οὓς δὲν ἤθελα ὀκνήσειν ν' ἀποκαλέσω ὑποκείμενα ἀρνητικά ἢ οὐδέτερα, διότι ναὶ μὲν δὲν πράττουσι τὸ κακὸν ἀλλ' ὅμως; δὲν πράττουσιν καὶ τὸ θετικόν, τὸ ἀγαθόν), καὶ πάμπολλοι ἄλλοι, λέγω, τοιοῦτοι εἰσὶν εὐδόκιμοι, εὐυπόληπτοι. Ἀλλ' ἵνα ἀποκτήσῃ τις δόξαν, ἵνα ἐφελκίσῃ εἰς ἑαυτὸν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν συμπάθειαν οὐχὶ εὐαρίθμων τινῶν προσώπων, ἀλλ' ὀλοκλήρου λαοῦ ἢ ομάδος, ἀπαιτοῦνται ἔργα καὶ ἔργα οὐχὶ τυχαῖα καὶ ἐφήμερα, ἀλλὰ διαρκῆ, ἀλλὰ ἀποτελεσματικὰ μεταβάλλοντα ἐπὶ τὸ κρεῖττον καὶ ἀνορθοῦντα τὸ ἔθνος, τὴν πατρίδα (1). Ἠδυνάμην, Κύριοι, νὰ σᾶς ἀναφέρω πλείστα παραδείγματα δόξης, συλλέγων αὐτὰ ἐκ τε τῆς ἀρχαίας ἡμῶν καὶ νεωτέρας ἐθνικῆς ἱστορίας· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἵνα μὴ καταχρασθῶ ἐπὶ πλέον τῆς ἀνοχῆς σας μηχανῶν τὸν λόγον μου πέραν τοῦ δέοντος, περιορίζομαι εἰς ἓν μόνον, οἰκτεῖον, συγγενικὸν καὶ πρόσφατον. Τίς ἐξ ὑμῶν, συμπολίται, ἀκούων μόνον προφερόμενον τὸ προσηγορικὸν ὄνομα Κυβερνήτης, ὅπερ ἐφαρμόζεται εἰς πάντα ἄνδρα οἰουδήποτε ἔθνους, οἷαςδήποτε ἐποχῆς πηδαιλουχοῦντα τὸ σκάφος τῆς πολιτείας, τίς ἐξ ὑμῶν ἀκούων αὐτὸ δὲν τὸ μετατρέπει ἀμέσως καὶ αὐθορμήτως εἰς κύριον ὄνομα; Τίς δὲν τὸ περιορίζει καὶ δὲν τὸ προσηλόνει εἰς τὴν γλυκυτάτην καὶ συμπαθητικωτάτην προσωπικότητα τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Καποδιστρίου; Ἰδοὺ παράδειγμα δόξης, ἦν ἐγκαρδίως ἀπονέμομεν ἅπασαι αἱ διαδοχικαὶ

γενεαί εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀθανάτου συμπολίτου μας, οὗ τινος καταξιωθείς ποτε καὶ ἐγὼ ὅπως ἐκφωνήσω τὸν ἐπιτάφιον κατὰ τὸ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν μας Παλέων ὑπὲρ τῆς ἁγίας ψυχῆς τοῦ ἐθνομάρτυρος τελεσθὲν δημοτελέστατον μνημόσυνον, ἀναμινήσκομαι τὴν περίσπεμον ἐκείνην περίστασιν μετ' ἐνδομύχου ὁρησκευτικῆς συγκινήσεως, καὶ τὴν θεωρῶ διὰ παντὸς ὡς τὴν γαληνωτέραν καὶ θυμηδεστέραν στιγμήν τοῦ βίου μου. Ὁθεν ἡ δόξα εἶναι ὁ φόρος τῆς ἀκραιφνοῦς συμπαθείας καὶ εὐγνωμοσύνης, ὃν οἱ λαοὶ καὶ τὰ ἔθνη ἀποτίουσι πρὸς τοὺς μεγαλοφρεῖς καὶ μεγαλουργοὺς νόας, ὧν ἕκαστος εἰς τὸ εἶδός του, εἴτε ὡς ἐπιστήμων, εἴτε ὡς καλλιτέχνης, εἴτε ὡς πολιτικὸς, εἴτε ὡς στρατηγὸς διηρμήνευσε, διετύπωσε καὶ ἐπραγματίωσε μίαν τινὰ τῶν ποικίλων φάσεων τοῦ ἐθνικοῦ ἢ καὶ γενικοῦ πνεύματος, ἐπομένως δὲ παρέσχε πραγματικὰς ἐκδουλεύσεις ἐπ' ἀγαθῇ τῆς πατρίδος, τῆς ἀνθρωπότητος.

Κύριον οὖν ἡμῖν ἀσχόλημα ἔστωσαν αἱ βιογραφίαι τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς ἀρχαιότητος πρὸ πάντων δ' Ἑλλήνων, καὶ ἡ μετ' ἐπιστάσεως καὶ κρίσεως ἐκτύλιξις αὐτῶν, ἃς θέλομεν ἐρρατίζεσθαι ἐκ τοῦ πολυτίμου ἐκείνου συγγράμματος τῶν Παράλληλων Βίων τοῦ πολυμαθεστάτου ἅμα δὲ καὶ κριτικωτάτου Πλούταρχου, συγγράμματος μοναδικοῦ εἰς τὸ εἶδός του· ἐνδιαφέροντος πάντα ἄνθρωπον κατὰ πᾶσαν ἡλικίαν, κατὰ πᾶσαν τοῦ βίου περίστασιν, συγγράμματος ἐκθρέψαντος διὰ τῆς ἐγγύμου οἰσίας του τοιαῦτα ἔξοχα πνεύματα τοῦ ἀρχαίου καὶ νεωτέρου κόσμου, περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ὁποίου περιοριζόμεθα εἰς τὰς μαρτυρίας δύο διασήμεων Γάλλων φιλοσόφων τῆς προγενεστέρας ἐποχῆς, ὧν ὁ μὲν ἀναγνωρίζων ὅτι ὁ φωτισμὸς τοῦ ἔθνους του κατὰ μέγα μέρος ὠφείλετο εἰς τὴν δραστηκὴν ἐνέργειαν ἣν ἐξασκεῖ ἐπὶ τῶν ψυχῶν ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Πλούταρχου, ἀνακράζει· « Οὐδεμία σότηρῖας ἑλλπὶς δι' ἡμᾶς τοὺς » ἀμαθεῖς ἀπέμενε, ἐὰν τὸ βιβλίον τοῦτο δὲν μᾶς ἀνεσθῆκεν » ἀπὸ τὸν βόρβορον. Τώρα χάρις εἰς τὸν Πλούταρχον, τομῶ-

» μεν καὶ νὰ λαλῶμεν καὶ νὰ γράφωμεν· τώρα καὶ αἱ γυναῖ-
» κες εἶναι ἱκαναὶ νὰ διδάσκωσι καὶ αὐτοὺς τῶν σχολείων τοὺς
» διδασκάλους. Ὁ Πλούταρχος κατέστη καθημερινὴ ἡμῶν ἀ-
» νάγνωσις (Montaigne). » — Ὁ δὲ ἀντιπραβάλλων τὴν ἀξιο-
λογότητα τοῦ συγγράμματος τούτου ἀπέναντι τῶν ἄλλων
ὅσα ὑπ' αὐτοῦ ἀνεγνώσθησαν, « μεταξὺ τῶν ἐλίγων βιβλίων,
» λέγει, ὅσα καμμίαν φορὰν ἀναγινώσκω ἀκόμη, ὁ Πλούταρ-
» χος μάλιστα μὲ προσηλόνει καὶ μὲ ὠφελεῖ. Πρῶτον αὐτὸν
» ἀνέγνων εἰς τὴν παιδικὴν καὶ αὐτὸς θέλει εἶσθαι καὶ τῆς γέ-
» ροντικῆς μου ἡλικίας ἡ τελευταία ἀνάγνωσις. Εἶναι σχεδὸν
» ὁ μόνος συγγραφεὺς ὄντινα ποτὲ δὲν ἀνέγνωσα χωρὶς καρ-
» πόν (Rousseau). »

Ἀλλ' εἰ καὶ οἱ Παράλληλοι βίοι τοῦ Πλούταρχου ἀπαρτίσουσι τὸ κανονικὸν καὶ ἡμερήσιον ἀντικείμενον τῶν ἡμετέρων συνδιατριβῶν καὶ συνεντεύξεων, δὲν ἐννοοῦμεν ὅμως διὰ τούτου ὅτι καὶ ἀναλαμβάνομεν ἀπόλυτον ὑποχρέωσιν νὰ περιστρεφώμεθα ἀενάως ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ κύκλου, ἀπεναντίας μάλιστα χάριν ψυχαγωγίας καὶ πνευματικῆς ἐντροφῆσεως θέλομεν ἐπιχειρεῖν ἐκ διαλειμμάτων καὶ ἐκδρομὰς τινὰς εἰς ἄλλας γειτονικὰς σφαῖρας ὁμοειδῶν γνώσεων, ὅπως καὶ ἐξ αὐτῶν δρέπωμεν κατὰ καιρὸν μετ' ἀγαλλομένης ψυχῆς κρίνα καὶ ῥόδα εὖοσμα καὶ ποικιλόχροα, ὡς ὁ ἀπαλόφρων ἐκεῖνος ὁ παῖς ὁ τρόφιμος τῆς Ἰψιπύλης, ὅστις εἰς τὸν λειμῶνα καθίσας μετ' ἀφελούς θυμηδίας καὶ παιδικῆς ἀπλοϊκότητος, ἔδρεπε πότε τὸ ἐν καὶ πότε τὸ ἄλλο ἄνθος ἵνα κορέσῃ τὴν ἀπληστίαν τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας του. Τὸ κατ' ἐμὲ βεβαίως, φίλοι συνέταίροι, οὐδέν τι ἀπολείψομαι φιλοτίμου προθυμίας καὶ ἐλοψύχου συνδρομῆς εἰς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ συντελέσῃ πρὸς τὴν ὑμετέραν λογικὴν καὶ ἠθικὴν τελειοποίησιν· τὸ μόνον δὲ ὅπερ παρ' ὑμῶν ἐξαιτοῦμαι πρὸς ἀμοιβὴν τῶν εἰλικρινῶν μου προθέσεων εἶναι νὰ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΔΑΖΑΡΟΥ Δ. ΒΙΔΑΔΑΡΑ.

(Ὁδὸς Πειραιῶς ἀριθ. 27.)

1867.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΑΙ 52.46.0025

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΚΙΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΟΥ

